

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

Octava causa. Octava legitur desertio pontificalis. Quinque quæstiones
octave causæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

svit, sedque latenter deponi voluit. Nunquid a Paulum mortem dicimus timuisse, quam se ipse pro amore Iesu testatur appetere? Sed cum in eodem loco minorem sibi fructum adesse conspiceret, ad gravem & laborem se alibi cum fructu servavit: fortis etenim prallator Dei teneri intra claustra noluit, certaminis campum, quavisit.

Multorum aulteritatis apparet, quando viventibus Episcopis alii possint substitui, & quando non.

QVÆSTIO II.

QVod autem iste valentine recepta suam posse repetere cathedram, nulla auctoritate ratum habetur. Celebrationem vero sacrificiorum, si e infirmitatis causa dimiserit, valitudine recuperata exequi non prohibetur.

C. I. ¶ De quodam Presbytero, qui caduco morbo laborabat.

Unde Alexander secundus scribit Gebonardo Vironensi d. Archiepiscopo.

IN tuis literis continebatur sic. Hic clericus ordinem habet Presbyterii: sed quia caduco morbo laborat, & ipsi in presentiarum hoc agnovimus, non ausi fuimus concedere sibi, ut offerret, vel Missam celebraret. Quia vero languor in culpa non est, super hac re auctoritatis nostre decreto consulendo delibavimus. Consilium itaque, ut si frequenter hoc morbo tangitur, ab oblatione, & Missarum celebratione modis omnibus prohibeatur. Indecens enim est, & periculosum, ut in consecratione Eucharistie morbo vitium epilepticum cadat. Si vero Dei misericordia convalescit (quandoquidem non culpa, sed infirmitas est in causa), eum sacrificare jam non imedicimus.

C. II. ¶ Arceginio suspendatur ecclesie, qui in terram frequenter eliditur.

Item Gelasius Papa Rustico & Fortunato Episcopis.

INuper Foropopolensis f. ecclesie clerici, una cum Sabino Episcopo, & Pelagio, & laicis propria suggestione referant, presulem suum gravi quadam necessitate vexari, cuius eum dicerent incurisione frequenter elisum. Quod ne scandalum fidelibus videretur ingerere, & ecclesiam Dei ubique positam hac offensione turbare, precipue, cum eodem ipso volente huc se perrexisset firmare, ad dilectionem vestram scripta direximus, ut ecclesie, cuius rector tali casu tenetur astringi, visitationem congruam reddatis. Verum, quia nunc idem ipse venit huc pontifex, falsaque omnia de se facta, disseminat, sub divini contemplatione iudicii, vestraque conscientie, existimationisque respectu, rerum fide solentissime perquisita, si aliquando scilicet vel in domo, vel in processione, vel in alio quocunque loco probatur repente collapsus, voces dedisse confusas, & spumas ore jactasse, quanta fieri potest examinatione queratur. Quod tamen, si non possit aliorum factum reificatione firmari, sive nunquam legitime dicatur, non putandum est posse sufficere, sed certum, manifestamque documentum, quia de tantarum non segnis agendum est. Faciatrem tua dilectio, frater Rustice, sui moris, & aptam magno pontifici, ut eum triginta diebus tecum esse constituas, eumque carnis indifferenter uti necessaria probatione compellas.

¶ Triginta] In duobus vetustis codicibus legitur, octuaginta.

a. al. nunnam. b. ¶ gravi labore ad laborem.] orig. c. aliquam. d. al. Vironensi. e. lvo p. c. c. 401. f. al. Foropopolensis.

CAUSA VIII.

VIDAM Episcopos agere in extremis, sacrosancti sibi esse instrumenta instituta: inde fore, ut rursus patrocini in eadem episcopatum dignitate post electionem pro indeterminate causa iuramentum prebuit: accusatus de furtis, non quare minus ab obsequio profiteri: ante tempus iuramentum suum revertitur Episcopus.

- 1. Hic primus queritur, an liceat Episcopo sibi successorem constituere.
2. Secundo, an amicorum patrocini in electione debeat considerari.
3. Tertio, an sit habendus simoniacus, qui post electionem huiusmodi iuramentum canonicis prestat.
4. Quarto, an liceat clericis ante sententiam tempus ad Episcopatum discedere.
5. Quinto, an sine literis Apostolicis debet redire ad propriam ecclesiam.

QVÆSTIO I.

QVod autem Episcopo successorem sibi instituit, hoc est verbi Zachariae c. Papa consero, quia in quinto Archiepiscopo permissi ad iuramentum sui iuramentum, qui ei defuncti in plenitudinem potestatis succedunt. Ex verbis Symmachi Papa dicitur, [Si] d. transiit. Pater autem tuus venerit, ut de sui electione successores non possit adire, &c.] apparet, quod Episcopi successores sibi instituit, & item ex verbo B. Petri. Illud idem probatur, qui iuramentum sibi successorem instituit.

C. I. ¶ Quod Petrus Linum & Cletum ad iuramentum sibi a se fecit, sed Clementem successorem instituit.

Unde Ioannes tertius scribit Episcopo Germano d. Gallie, episcopo antea, c. 2.

SI e Petrus princeps Apostolorum adiutores Cletum & Linum & Cletum, non tamen potestatem potestatis, aut solvendi, aut ligandi eis normam tradidit, sed successores suo sancto Clementi: qui sedem Apostolicam post eum, & potestatem pontificalem, tradente Linum & Petro, tenere promittit. Linus vero & Cletus ministrabant exteriora: principes autem Apostolorum verbo & orationi insistebat.

C. II. PALEA.

VIDE ipse Clemens in epistola f. ad Iacobum Hierosolymitanum, inter cetera scribit, quod Petrus ad iuramentum sibi a se fecit, sed Clementem successorem instituit.

¶ Simon Petrus in ipsis diebus, quibus vixisse presentis, apprehensa manu mea repente contempserit auribus totius ecclesie, hanc protulit verba: & Clementem hunc Episcopum vobis ordino, cui soli mea caritas, hinc & doctrina cathedram trado: quem pro caritate pertus sum Deum colentem, homines diligentes, studium, discendi studis deditum, sobrium, benignum, patientem, & scientem ferre nonnullorum, quos ex his, qui in verbo Dei instituantur, iniurias.

Sed in Antiocheno concilio hoc annis fere praeteriit, in quo c. 23. sic statutum legitur.

C. III. ¶ Episcopo successorem sibi instituit non licet.

EPiscopo non licere pro se alterum successorem sibi constituere, licet ad exitum vite perveniat.

a. al. Apostolici. b. al. Apostolici. c. Supra. d. Distinctio. 7. f. transtus. e. An. l. cap. 11. tit. 1. f. An. l. c. 3. Clementis epist. 7. * Quarta pars huius verba. g. Poly. l. 2. tit. 7. An. l. 6. c. 37. Dicit huius cap. 11. cap. 31.

Quod si tale aliquid factum fuerit, irritum sit huiusmodi constitutum. Servetur autem ius ecclesiasticum, id continens; non oportere aliter fieri, nisi cum synodo, & iudicio Episcoporum i, qui post obitum quiescentis potestatem habent, eum, qui dignus exiterit promovere.

C. IV. De eodem. Item ex concilio Marini Papæ a. c. s. Episcopo b non liceat ante finem vite alium in loco suo constituisse successorum. Si quis autem hoc usurpare tentaverit, talis constitutio irrita erit. Non ergo aliter fieri oportet, nisi cum consilio, & iudicio Episcoporum, qui post obitum prædecessoris potestatem habent dignum eligere.

C. V. De eodem. Item Hilarius Papa in synodo Romana c. s. Plerique sacerdotibus, in mortis confinio constituti, in locum suum, feruntur alios designatis nominibus subrogare: ut scilicet non legitima expectetur electio, sed defuncti gratificatio pro populi habeatur assensu. Quod, quam grave sit, admittat. Atque ideo si placet, etiam hanc licentiam generaliter de ecclesiis auferamus: ne, quod turpe dicitur, homini quibusdam auteretur, quod Dei est: ab universis acclamatum est: Hæc præsumptio nunquam fiat. Quæ Dei sunt, ab homine dari non possunt.

C. VI. De eodem. Item Hieronymus ad Titum d. c. s. Mœsianicus Dei, cui e facie ad faciem Deus locutus est, ponit atque successoribus principatus filios suos facere, & posteris propriam vel inagere dignitatem: sed extraneis de alia tribu eligitis: ut sciremus principatum in populos non sanguini descendendum esse, sed vite. At nunc cernimus plures hanc rem beneficium facere, ut non quærant eos in ecclesia erigere columnas, quos plus cognoscant ecclesiæ profectus: sed quos, vel ipsamant, vel quorum sunt obsequiis delectati, vel pro quibus maiorum quispam rogaverit, & (ut detentora taceamus) qui ut clerici fierent, muneribus impetrant.

C. VII. De eodem. Item Innocentius Papa II. in concilio Romano, c. 16.

Apostolica v. auctoritate prohibemus, ne quis ecclesiastica & præbendæ, præpouturas, capellanias, & aut alicuius ecclesiastica officia in hereditario iure valeat transmitti, aut ex officio præsumat. Quod si quis improbus ausu contempserit, reus autentare præsumptis, debita poena multabitur, & postulationis carebit.

Hæc omnia auctoritatis prohibentur Episcopis successoribus sibi instituire. Sed aliud est de sui successoribus electione cum fratribus dilectis, aliud est de hereditate, tanquam sua dignitate hereditate sibi quære. Illud fieri permissum: hoc autem poenis prohibetur. Illud autem licet Petri, Apostoli ad illi, vult in argumentum assumi, qui talis sibi substituit, qualem sibi successorum beatus Petrus quæsit. Verum, quia officium non valet, sed tanquam capere debet, atque ad Episcopatum valet, qui sibi substituit, quærit capere, vel edere, quod populus, vel a pleribus deinde inveniatur: electio sacri canonicus statuta est, ne quisquam sibi officii quærat successorum: sed populus

a Id est in capitulo Marini Bracarensi, cap. 8. b Burchi, l. 1. c. 17. l. 1. c. 19. c utiq. ex concilio Spalensi, & Poly. lib. 2. d In concilio, ad ea verba. [Et constituitur pro civitate Brethertori.] e Exod. 23. Numer. 27. f Psal. 11. c. 17. g al. capellan.

electione quæritur, qui eorum utilitati digni deserviat, qui illorum utilitatem, non sua luera quærat, qui Christi semen veli suscitare, non sibi divitiis congregare. Quod qui facere contempserit, iure ab ecclesia repudietur.

C. VIII. Qui sibi, & ecclesiæ prædestinat, utroque pede calcatus intelligitur. Unde Augustinus contra Faustum Manichæum lib. 3. cap. 10. Olim iustus a est frater pramortui fratris uxorem perducere, ut non sibi, sed illi sobolem suscitaret, quæque vocaret nomine, quod inde nasceretur. Quod si recuset, discalceatus uno pede conspui solebat in faciem. Nunc Evangelii quique prædicator ita debet in ecclesia laborare, ut defuncto fratri, id est, Christo suscitaret semen, qui pro nobis mortuus est: & quod suscitatum fuerit, eius nomen accipiat. At vero qui electus ab ecclesia ministerium Evangelizandi i. renuerit, ab ecclesia ipsa merito, dignè, contemnitur. Qui enim & sibi prodest, & ecclesiæ, bene intelligitur utroque pede calcatus. Unde illud [Quam speciosa pedes Evangelizantium pacem, Evangelizantium bona.] Qui autem curam lucrandorum refugit aliorum, discalceatus illius non figuratum significabit, sed in simplicem portabit opprobrium.

C. IX. Locum regimini sicut desiderantibus est negandus, ita fugientibus est offerendus.

Item Gregorius Papa in registo, lib. 6. epist. s. scripturis d. vestris vos magnopere requiem, quæzisse narratis: sed per hoc ad pastorem sollicitudinem vos congrue venisse ostenditis: quia, si eorum regimini desiderantibus negandus est, ita fugientibus offerendus. Et sicut scriptum est, [Nec tantum sibi sumit honorem, sed qui vocatur à Deo, tanquam Aaron:] & rursus idem prædicator egregius dicit: [Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt: & pro omnibus mortuus est Christus, ut & qui vivunt, iam non sibi vivunt, sed ei, qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit:] & pastor sanctæ ecclesiæ dicitur, [Simon Ioannis amas me? Pisce oves meas:] ex quibus verbis colligitur, quia si is, qui valet, omnipotentis Dei oves renuit pascere, ostendit se pastorem summum minime amare. Si enim unigenitus patris pro explenda utilitate omnium de seculo patris egressus est ad publicum nostrum, nos quid didicimus, si secretum nostrum præponimus utilitati proximorum? Quis itaque nobis ex corde appetenda est, & tamen pro multorum iure aliquando postponenda. Nam, sicut toto desiderio debemus occupationem fugere: ita, si desit, qui prædicet, occupationis omni libenti necesse est humero sibi subire. Quod ex duorum prophetarum opere docemur: quorum unus prædicationis officium vitare conatus est, & alter appetit. Nam mittente se Domino Hieremias respondit, dicens: [Ah! Domine Deus, nescio loqui: quia puer ego sum.] Et cum omnipotens Deus personam ad prædicandum quæreret, dicens: [Quem mittam, & quis sibi nobis?] ultro se obtulit Elias dicens: [Ecce ego: mitte me.] Et ubi utique exterius diversa vox prodit, sed non à diverso dictationis fonte manavit. Duo quippe tunc præcepta charita-

a Deuter. 27. b Esa. 53. Rom. 10. c Ier. 1. c. 25. d al. scriptu. e Heb. 5. Num. 25. f 2. Cor. 5. Ioan. 21. h al. enim. i Num. 11. k Esa. 6.

R 5

que sæpe clamoribus ad eam gratiam, aut ad pretium fortasse excitatis, moveri solent: vel ex ipsis etiam sacerdotibus, quis erit, qui se idoneum ad hoc iudicet, nisi si cui oranti, & petenti à Domino reveletur? sicut & Deus dicit ad Moysen b. [Assume ad te tempus Iesum filium Nave, hominem qui habet Spiritum Dei in semetipso, & impones manus tuas super eum, & stantes eum coram Eleazaro sacerdote: & præcepta ei dabo in conspectu totius synagoga, & præcipe de ipso coram eis; & dabis claritatem tuam super illum, ut audiatur illum filii Israël.] Audis evidenter ordinationem Principis populi tam manifestè descriptam, ut penè expositione non egeat? Nihil hic populi acclamatio, nulla consanguinitatis ratio, nulla propinquitatis habita contemplatio est. Propinquitatis agrorum & prædiorum relinquatur hereditas. Gubernatio populi illi tradatur, quem Deus elegerit, homini scilicet tali, qui habet, sicut scriptum audistis, in semetipso Spiritum Dei, & præcepta Dei in conspectu eius sunt, & qui Moy si valde notus, & familiaris sit: id est, in quo sic claritas legis & scientia, ut possint eum audire filii Israel.

C. XVII. ¶ *Quæ ex favore, sed ex iudicio dicit vocare electis.*
Item Gregorius libro de civitate Neapolitanæ, lib. 7. cap. 47.

Nec novum nec reprehensibile est, in eligendo Episcopo populi se vota in duas partes dividere: sed grave est, quando in huiusmodi cautis non ex iudicio, sed ex solo favore venire electo.

Cum autem gubernatio populi ei traditur, quem Deus elegerit, datur iudicium, quod aliquando quibusdam traditur, quos Deus non elegerit.

C. XVIII. ¶ *Non ex arbitrio Dei aliquando datur Princeps ecclesiæ.*
Unde Hieronymus d.

Avidet fortassis aliquid dicimus: tamen quod scriptum est, dicimus. Non semper Princeps populi, & ecclesiæ iudex per Dei arbitrium datur: sed prout meritis nostra deponunt. Simili sunt actus nostri, & operatur malignum in conspectu Domini, datur nobis Princeps secundum cor nostrum. Et hoc tibi descripturis probabo. Audi namque, quod Dominus dixit: [Fecerunt sibi Regem, & non per me: Principem, & non per consilium meum.] Et hoc dictum videtur de Saul illo, quem utique ipse Dominus elegerat, & Regem fieri iusserat. Sed quoniam non secundum voluntatem Dei, sed secundum peccatis populi meritum fuerat electus, negat eum cum sua voluntate vel consilio constitutum. Tale ergo aliquod intelligamus etiam in ecclesiis fieri: quod pro meritis populi, aut in verbo & opere potens a Deo tribuitur rector ecclesiæ: aut si malignum faciat populus in conspectu Domini, talis ecclesiæ iudex datur, sub quo famem g. & sitim populus patitur: non famem panis, neque sitim aquæ, sed famem audiendi verbum Domini.

C. XIX. ¶ *Non sunt filii, sed mercenarii, qui honorant ab hominibus appetunt.*
Item Augustinus tractatu 46. ad c. 10.

Sunt in ecclesiâ quidam præpositi, de quibus Paulus apostolus dicit [sua & quærentes, non quæ Iesu

a. *ut gratia, aut pretio fortasse excitata.* b. *Numer. 27. in lib. iudicium, & in libro dicitur ad cap. 4. iudic. c. alii populo.* d. *Off. 1. g. Anan. h. Anst. 1. 7. cap. 1. Phil. 2.*

Christi] Quid est [sua quærentes?] non Christum gratias diligentes, non Deum propter Deum quærentes, temporalit commoda sectantes, lucris inhiantes, honores ab hominibus appetentes. Hæc quando amantur à præposito, & propter hæc servitur Deo, quisquis talis est, mercenarius est, & inter filios se non computet.

Non ergo qui præficiuntur, semper ceteris meliores intelligentur.

C. XX. ¶ *Ex electione non præficiuntur Episcopi, sed conspiciuntur.*
Unde Hieronymus ad Titum 3. c. 1.

Illud inferendum est adveritiam eos, qui de Episcopatu intumescunt, & putant se non dispensationem Christi, sed imperium consecutos: quia non statim omnibus his meliores sunt, quicunque Episcopi non fuerint ordinati, & ex eo, quod ipsi electi sunt, semagis existimant comprobatos: sed intelligant propterea b quosdam à sacerdotio remotos, quia eos viria liberorum impedierint: si autem peccata filiorum iustum ab Episcopatu prohibent, quanto magis unusquisque se considerans, & scientis, quia potentes potenter tormenta patientur, retrahet se ab hoc, non tam honore, quam onere, & altorum locum, qui magis digni sunt, non ambit occupare?

C. XXI. ¶ *Pro gradu sui officii quem meliorem esse oportet.*
Item ejusdem ad Titum 3. c. 2.

Quæ enim edificatio erit discipuli, si se intelligat magistro esse majorem? Vnde non solum Episcopi, Presbyteri, & Diaconi debent magnopecte providere, ut cunctum populum, cui præsent, conversatione, sermone, & scientia præcedant, verum etiam & inferior gradus, exorcistæ, lectores, adici, acolythi, & omnes omnino, qui domui Dei servant: Quis vehementer ecclesiâ Christi destruit, meliores laicos esse, quam clericos.

C. XXII. ¶ *Populus iudicabit Episcopum sua officia non agentem.*
Item ad Titum 2. cap. 10.

Vereor, ne quomodo Regina Austriæ, veniens à finibus retræ audire sapientiam Salomonis, iudicatura est homines temporis sui, & viri Ninivita acta penitentia ad prædicationem Ionaæ condemnabunt eos, qui majorem Iona Salvatorem audire contempserunt, hic plurimum populus Episcopos iudicent, subrahentes se ab ecclesiastico gradu, & ea quæ Episcopo non conveniunt exercentes.

C. XXIII. ¶ *Qui clericos suos non corrigi, populum corrigere non valet.*
Item Ambrosius in interpretatione ad populum, serm. 13.

Quid autem ego vos arguo, cum possitis me uno sermone convincere? convincor enim, cum in hac parte clericos vobis magis video negligentes. Quomodo enim possum corrigere filios, cum fratres emendare non possum? aut qua fiducia succentem laicis, cum à confortibus pudoris verecundia conticescam? Ego autem, fratres, non de omnibus loquor: sunt certe quidam devoti, sunt & alii negligentes. Ego neminem nominò: conscientia sua unumquemque conveniat.

C. XXIV. ¶ *Episcopo ad salutem non sufficit, moribus & vita populo adæquare.*
Item Beda super Mattheum 1.

a. *In comm. ad eum locum, [Si quis est sine crimine.] b. Sap. 6. c. In comm. ad locum, [Temo te contemnat.] d. In comm. ad ea verba, [Sed baptizatos.] e. Marc. 12. f. Simile quiddam auctor operu imperit in Marti. hom. 46.*

Nec sufficere nobis ad salutem arbitremur, si turbis
negligentium, vel quorumlibet indoctorum, sine vel
a debitis adquebatur, quibus factis, literis unica est cre-
dendi patitur & vivendi regula a prescripta.
*Ne ergo (ut supra distictum est) tales sui officii successores aliqui
sibi quaerere prohibetur Episcopis ab omnibus pro se successorem sibi sta-
tuere, ac designari in locum suum subrogare.*

QVÆSTIO II.

Quod autem amicum patrocini, in aliquorum electione
convalescere non debeant, auctoritate beati Gregorii Pa-
pæ probatur, qui in secundo libro Regum, indit. 11. ep. 22.
suo sup. or. scribit Antonia Subdiacono dicens.
C. 1. ¶ In electione Episcopi non manerem datus,
ne aliquorum patrocini con-
valescant.

Illud b quidem pro omnibus sibi curæ fit, ut in hac e-
lectione nec datio quibuslibet personarum patrocini
præmiorum, nec quarumlibet personarum patrocini
convalescant. Nam si quorundam patrocini fuerit
quicumque electus, voluntas exigente, compellitur: licet
dinatus, obedire, reverentia exigente, compellitur: licet
fit, ut & res illius minuatur et desig. & ordo ecclesiasti-
cus non servetur. Talem ergo, te adponente, personam
debeni sibi eligere, quæ nullius incongrua voluntati de-
ferriat, sed vitæ ac moribus decorata, tanto ordine di-
gna valeat inveniri.

C. 11. ¶ In electione antistiti communi utilitati,
non suo lucro quisq. proficiat.
*Idem ad clericum Mediolanensem, lib. 2. indit. 11.
epist. 29. seu 68.*

Dilectissimi c filii, officii nostri censura communiti
suademus, ut in hac suscipiendi antistitis causis nul-
lus vestrum, neglecta utilitate communi, suo lucro pro-
spiciat; ne, si quicumque propria commoda appetat, frus-
trata æstimatione fallatur, quia nec libero iudicio præ-
ferendam sibi personam examinat mens, quam cupi-
ditas ligat. Penitentes igitur, quæ cunctis expediunt, ei
quem vobis divina gratia præbet, integerrimam semper
in omnibus obedientiam præbere. Iudicari nam-
que à vobis ultra non debet semel prælatus: sed tantò
nunc subititer iudicandus est, quanto postmodum iudi-
candus non est.

QVÆSTIO III.

Quod autem simoniacus balidus non sit, qui post electio-
nem pro indennitate ecclesie iuramentum præstitit, facile
probatur. Aliud est enim ante electionem iuramentum
facere, vel se fideliter servaturos, ad hoc ut eligatur: aliud est, nulla
præcedente conventionione post electionem, in usum communi
offere. Illud ab officio tanquam minus impensum deicit: hoc au-
tem conferendo nullum impedimentum generat.
De prioribus casu scribit Pelagius Papa clero Catonensi.

C. 1. ¶ Qui in Episcopum eligitur, de rebus eccle-
siasticis aliquam securitatem nulli
faciat.

Talia d quidem iam dudum ad fratrem & Coepi-
scopum nostrum Eucarpum, de visitatione Cati-
nensis ecclesie scripta direximus, ut in eis iudicium
nostrum potius agnosceret. Verum tamen, quia quod-
dam ibi non sana intentione, sed pravus studiis, dissen-
siones suscitare, vestra etiam relatione cognovimus,
qui scientes se ad Episcopatum nec avaritæ, nec scientia,
nec vitæ meritis, posse perducere, ad hoc tantummodo
inquietare ecclesiam volunt, ut sibi de his, quæ ex ipsa

^a Sup. Apostolica. ^b Poly. l. 1. tit. 3. Iun. p. 5. c. 229. c Poly.
ibid. Iun. p. 5. c. 230. ^d Anf. l. 6. c. 49. Poly. l. 1. tit. 3.

presumpta sunt, impunita remissurus pronuntio Episco-
pus, & fiat rapina securitas. Episcopatus amantia, hoc
etiam vos duximus commonendos, ut decretum in Episco-
pium Diaconum factum, & subscriptum ad omnibus
quos vestra relatio designavit, ad nos cum gratia
satis epistola, & cum eodem Diacono matrem suam
propiciante, perducere. *Ep. post pauca.* ¶ Cum ignavia
filius noster, magnificus vir, Leo prator, venisset
nobis de singulis, quæ ibi mora sunt, & quomodocumque
prope totius civitatis in Elpidio Diacono conseruata
Vnde quia, de memorati viri testimonio, licet dictum est, dubitarem
non non possumus, idcirco, licet dictum est, Elpidio
conum ad nos facile propere, nec expectari illam
ut admonitio ad eum nostra debet destinari. Quæ
tamen hoc per vestram dilectionem in præsentem
specialiter admoemus, ne cui se aliquid dare, vel
tutum esse promittat, sed neque de ecclesiasticis
illis causis aliquam securitatem cuiquam adpetat
re, sine promittere, aut quali factus Episcopum
direpta sunt non repetat, sed apud eos, a quibus
pia sunt, permanere libere patitur: sciens, quod
aliqui fecit, vel fecerit, nec a nobis omnino permissum
valeat ipsa promissio, & cum iudicium nostrum, quod de
habuimus, damno, pastoralis confectionis non
promereri non poterit. *De secundo vero casu in epist.
secundi legitur.*

C. 11. ¶ Post electionem pro indennitate eccle-
siae electo iuramentum præ-
stare.

Artaldus Arelatenis, t. Episcopus, Narbonen-
sis ecclesie suffraganeus, Romam confectionem
minum Papam Urbanum venit: suus quippe
scopus eum consecrare volebat, quoniam post
nem suam propter bona ecclesie facta, etiam
iuravit. Consecratus in quoque est a Domino
no, ante purgatus huiusmodi iuramento. De
to, quod canonice non est ecclesie facti post
nullam conventionem ante, ut eligeret. Post
menis vero Archiepiscopus, nullus, prater illi
causa, confectionem nostram omisit, me frater
militi cunctis conficius sum, propter quod a
iunctione repellat.

Arelatenis ¶ In manscriptis etiam sic habetur
sua est subesse mendam, quia hic Episcopus vocatur
Archiepiscopi Narbonensi: in enicis autem secundo
Arelate referitur ad provinciam Viennensem. Et
etiam Durandi in seculo de autor. & usi patet, hoc
dat, Arelatensem Archiepiscopum subesse Narbonen-
loannes Andrea in notu ad illum locum expressit scribit
talis non agi de Arelateni Archiepiscopo. Et probatur
Electi, qui vero est suffraganeus Archiepiscopi Narbonen-
ripi scriptum fuisse, Arelatenis.

QVÆSTIO IV.

Quod autem clericus ante sententiam tempus ad
discedere non liceat, probatur auctoritate Symmachii
Pape dicentis.
C. 1. ¶ Symmachii ¶ (Crasse Libellus Emendat, non
chi Pape, cuius reddita est ratio sup. al. finit. 3. omnia
non no.)

C. 1. ¶ Ante tempus sententiam non liceat
ab Episcopo suo discedere.

Nonne d directe sunt verba canonum, quæ
quod clericorum ab Episcopo suo ante
tempus pro dubia suspitione discedere, tam
eum manere censuram? ¶ *Lex eccle-
siæ*

^a ad iterari. ^b Emendatus est hic locus
Polycarpo. ^c al. sacerdotis non repellat. ^d Poly.
240. & 242.

ponificem ab aliis accusatum priusquam sub luce ob-
jecta confiteretur, exigat non relinquat.

C. I. **¶** Canonum] Si enotatorum est ex vetustis codicibus,
Eusebii ipsi & Irenæi, cum prius legentur, Decreti. Citare autem
Eusebium velus canones qui ante Symmachium de hinc re editi erant.
Qui verò in glossa citantur, sunt ex epistolis Pontificis Symmacho
piscatorum. In Carthaginensi quidem concilio inserto in
eiusdem canonum est unde citatur infra. 11. q. 2. c. si
quis Presbyter. & de decimis rursus relatus sup. 4. q. 5. c. qui quis Epi-
scopum. Et viginti quatuor citatur ibidem, c. placuit. ad quos
& præcipue ad primum videtur spectasse Eusebium.

QVÆSTIO V.
Sicut literis Apostolicis a Episcopis accusatus, & à sancta sede
votatus, ad suam non revertatur ecclesiam.

C. I. **¶** A sede Apostolica vocatus Episcopus ad do-
mum non revertatur, nisi purgatus, & A-
postolice literis instruitus.

Unde Sixtus Papa I. ait epist. 263.

Quilibet h. fratrum pulsatus, atque ab hac sancta se-
de vocatus, cum se nobis repræsentaverit, ad eccle-
siam tamen non prius revertatur, quam literis Aposto-
licis, vel formatis pleniter instructus, atque purgatus sit,
si fuerit unde: ut postquam domum reversus fuerit,
cognoscant vicini sui, qualiter suam aliorumque causam
hic finierit: quatenus est abique ambiguitate alla nun-
tiet, & prædicare omnibus possit. Ab hac enim sancta
sede & sanctis Apostolis tueri, defendi, & liberari Episco-
pi nulli sunt: ut licet eorum dispositione, ordinante Do-
mino, primus sunt constituti, sic huius sanctæ sedis (cu-
jus dispositionis eorum causas, & iusticia servaverit) pro-
tectione, futuris temporibus sint ab omnibus perver-
sitatibus semper liberi. Unde culpantur ii, qui aliter
etiam fratres egerint, quam huius sedis rectoribus placere
cogoverint.

CAUSA IX.

Sententia excommunicationis notatus quidam Ar-
chiepiscopus, aliquos clericos alterius metropoli-
tani ordinis: quendam capellanum sui suffra-
ganei, ille inquisito, deposedus, atque alium in loco
eius ordinavit.

1. Hic primario queritur, an ordinatio, qua ab excommunicatione
facta est, aliquid vultu possit rata haberi.

2. Secundo, an licet Episcopo, Archiepiscopo, Primati, vel Patri-
archæ clericos alterius sine propriis literis ordinare.

3. Tertio, an Archiepiscopus clericos suffraganeos sui, ille inconsulto,
damnare valeat, vel damnatos absolvere.

QVÆSTIO I.

Quid ordinatio, que ab excommunicato celebratur, nullam
omnino ratiōem obtinet, nec etiam consecratio appellanda sit,
sicut Gregorius lib. 3. epist. 12. docuit.

C. I. **¶** Non potest appellari consecratio, que fit
ab excommunicato.

Notum est consecrationem dicere nullo modo possu-
lebatur.

C. II. PALEA.

Excommunicati illicitè manus imponunt: quis pote-
rius ordinandi non habent: ubi autem illicita est
cessit esse, quod minime probatur esse collatum.

¶ Hic et sequens Palea absque à prioribus vestigiis exemplis
a. d. Apostolica. b. Anst. L. 2. c. Pdy. lib. 2. tit. 37. 100
101. 102. c. 104.

ribus: habentur tamen in uno valde emendato, in quo pauca habentur
solen. Prior autem hæc videtur esse forma quadam sequenti.

C. III. PALEA.

[Unde Damasus Papa epist. 4. ait.]

Per a illicitam manus impositionem vulneratum
caput illi, qui videbantur aliquid accepisse, habe-
bant: & ubi vulnus infixum est, necesse est medicinam
adhibere, qua infixa sanetur macula, id est, reiterari
necesse est, quod legitime actum, aut collatum mini-
me probatur, si perfectum esse debet. Nam quomo-
do honorem possit retinere, qui ab illo accepit, qui
potestatem dare legitime non habuit, invenire non
possunt.

Sed excommunicati b. hic intelligendi sunt, qui in ipsa sua ordi-
natione pernam excommunicationis contraxerunt, qui nunquam in
numero catholicorum fuerunt. Ceterum, qui inter catholicos prius
deputati sunt, si postea excommunicationis sententia notati fuerint,
ordinationes tamen eorum ab ecclesia misericorditer tolerantur.

C. IV. **¶** Ordinationes ab excommunicato, non
simoniaci factæ, ex misericordia to-
lerantur.

Unde Urbanus Papa secundus scri-
bit, dicens.

Ab excommunicato, quondam tamen Catholicis E-
piscopis ordinatos, si quidem non simoniaci & ordines
iplos acceperunt, & si ipsos Episcopos simoniacos non
fuisse constiterit, ad hæc, si eorum religiosior vita, & do-
ctrina prærogativa visa fuerit promereri, penitentia
indicta, quam congruum duxerit, in ipsis, quos accepe-
runt, ordinibus permanere permittas. Ad superiores
autem concedere non concedimus, nisi necessitas, vel
utilitas maxima flagitaverit, & ipsorum sancta conver-
satio promeruerit.

Sed & illud Gregorius d. de nominati excommunicati intelli-
gitur: quorum ordinationes sunt irritæ, si eorum damnatio non erat
ordinandi incognita.

C. V. **¶** Qui nominati excommunicati sunt: &
qui aliorum sedes invadunt, alios or-
dinare non possunt.

Unde idem Urbanus ait in synodo Placentina,
cap. 9. & sequenti.

Ordinationes, que ab hæresiacis nominati-
excommunicatis factæ sunt, & ab eis, qui catholi-
corum adhuc viventium Episcoporum sedes invaserunt,
irritas esse iudicamus; nisi probare valuerint, se cum
ordinarentur, eos necesse damnatos. ¶ Qui f. verò ab
Episcopis quondam catholice ordinatis, sed in schismate
à Romana ecclesia separatis consecrati sunt, eos nimi-
rum; cum ad ecclesiam unitatem redierint, seriatim pro-
priis ordinibus, misericorditer suscipi iubemus: si ta-
men vita, & scientia eos commendat. ¶ Anod. g. ve-
rò, quicumque à prædictis schismaticis, sanctæque Ro-
mæ ecclesie adversariis se ordinari permiserit, nulla-
tenus hæc dignus habeatur. ¶ Quamvis h. au-
tem misericordie intuitu, magna que necessitate cogent,
hanc in sacris ordinibus dispensationem constitueri-
mus; nullum tamen præiudicium sacris canonibus fieri
voluimus: sed obtineant proprium robur, & cessante
necessitate, illud quoque cesset, quod pro necessitate fa-
ctum est. Vbi enim multorum strages jacet, ibi subira-
hendum est aliquid severitati; ut i. addatur amplius
charitati.

¶ Ut addatur, &c.] Hæc sunt addita ex concilio ipsi. Ele-
ctio quoque, nisi à catholicis facta fuerit, irrita esse probatur.

a. Sup. r. q. 7. per illicitam. b. Sup. ead. mo consecrationem.
c. Anst. L. 2. c. 74. l. 107. d. c. 406. d. Sup. ead. mo consecrationem.
e. Pdy. L. 2. tit. 37. c. 9. & 10. f. C. 11. g. C. 12.
h. C. 11.